

To my Dutch and Belgian readers -

In the first days of the pandemic, as the world was shutting down, I began a story that was different from anything I'd written before. All I had was an image in my mind, an image of a young woman, drenched with rain, clutching a baby to her chest in a darkened freight car. The baby was shining.

I didn't know who the baby was, or what his tale would be. I had to be patient, and let the story reveal it to me.

Stories are like that, sometimes. They know what they want to become, and you just have to pay attention to what they're trying to tell you.

What emerged, gradually, was a whole world, an alternate Victorian age, a world in which children with mysterious powers - talents - are gathered at an estate in Scotland. It would be a novel about belonging, and found family, and friendship. Above all, it would be about light in dark times.

I think now about that image that began the story, of a baby shining in a young woman's arms, and believe it was an image of hope.

Stories are like that, too. Sometimes they're wiser than their tellers. I hope this story brings the same kind of pleasure to you, dear reader, that I found in the writing of it.

Warmly,

J. Mis

J.M. Miro

DE MAN VAN ROOK

In victoriaans Londen worden Alice Quicke en
twee kinderen met mysterieuze krachten opgejaagd
door een angstaanjagende vijand

ISBN 978-90-225-9529-9

ISBN 978-94-023-1915-6 (e-book)

NUR 334

Oorspronkelijke titel: *Ordinary Monsters*

Vertaling: Marike Groot en Sander Brink, GrootenBrink Vertalingen

Omslagontwerp en -beeld: Moker Ontwerp

Illustraties schutbladen: Moker Ontwerp

Zetwerk: Pier Post

© 2022 Ides of March Creative Inc.

© 2022 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Dave Balchin

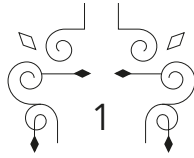
En toen de mensen hen niet langer konden
onderhouden, keerden de reuzen zich tegen
hen en slokten de mensheid op.

Het Boek van Henoeh

HET DING OP DE
KASSEIEN TRAP

1874

VERLOREN KINDEREN

De eerste keer dat Eliza Grey de baby zag, was tijdens de schemering in een langzaam rijdende goederenwagen op een regenachtig traject van de spoorlijn, vijf kilometer ten westen van Bury St. Edmunds, in Suffolk, Engeland. Ze was zestien jaar, ongeletterd, naïef, met ogen zo donker als regen, en ze had honger omdat ze sinds eergisteravond niet meer had gegeten, ze droeg geen jas en geen hoed, omdat ze tijdens het donker was gevlucht zonder te bedenken waar ze naartoe kon vluchten of wat ze hierna zou doen. Haar keel vertoonde nog de sporen van de duimafdrukken van haar werkgever, op haar ribben zaten de blauwe plekken van zijn laarzen. In haar buik groeide zijn kindje, hoewel ze dat nog niet wist. Ze had hem in zijn nachthemd voor dood achtergelaten, met een haarspeld die uit zijn oog stak.

Sinds die tijd was ze alleen nog maar op de vlucht geweest. Toen ze tussen de bomen vandaan kwam struikelen en aan de andere kant van het donker wordende veld de goederentrein zag naderen, had ze niet het idee gehad dat ze het zou halen. Maar toen was ze op de een of andere manier over het hek aan het klimmen, waadde ze door het waterige veld terwijl de ijskoude regen van opzij tegen haar aan sloeg, en de vette modder van de spoordijk was zwaar en besmeurde haar rokken toen ze viel en teruggleed en zich vervolgens als een bezetene weer een weg naar voren klauwde.

Op dat moment hoorde ze de honden. Vanuit de bomen zag ze de ruiters tevoorschijn komen, duistere gestalten, de ene na de andere na de andere,

allemaal op een rij achter het hek, en de zwarte honden waren losgelaten en schoten blaffend vooruit. Ze zag de mannen hun paarden aansporen tot een galop, en toen ze de grendel van de goederenwagen vastgreep en zich met haar laatste krachten omhoog en naar binnen trok, hoorde ze het schot van een geweer, er vonkte iets prikkend langs haar gezicht, en ze draaide zich om en zag de ruiter met de hoge hoed, de angstaanjagende vader van de dode man. Hij stond in zijn stijgbeugels en hief zijn geweer om opnieuw aan te leggen, en ze liet zich wanhopig in het stro rollen, weg van de deur, en ging hijgend in het halfduister liggen terwijl de trein vaart kreeg.

Ze moest hebben geslapen. Toen ze wakker werd, lag haar haar tegen haar hals geplakt, de vloer van de goederenwagen ratelde en dreunde onder haar, en de regen werd door de open zijkant naar binnen geblazen. Ze kon nog net de wanden van aan elkaar vast gesjorde bierkratten onderscheiden, met de merktekens van Greene King erop gestempeld, en een houten pallet die ondersteboven in het stro lag.

Er was nog iets anders, een lamp die net buiten het zicht was blijven branden, flauw, met de felblauwe kleur van weerlicht, maar toen ze erheen kroop, zag ze dat het helemaal geen lamp was. Het was een baby, een jongetje, dat lag te gloeien in het stro.

Dat moment zou ze zich haar hele leven herinneren. Hoe het gezichtje van de baby flikkerde, met een doorzichtig blauw, alsof er een lantaarn onder zijn huid brandde. Een patroon van aderen in zijn wangetjes, zijn armpjes en zijn keeltje.

Ze kroop wat dichterbij.

Naast de baby lag zijn zwartharige moeder, dood.

Waar wordt een leven anders door bepaald dan door toeval?

Eliza keek hoe het gloeien van de huid van het wezentje langzaam wegzakte en verdween. Op dat moment strekte wat ze was geweest en wat ze zou worden zich voor haar en achter haar uit in één lange, doorlopende lijn. Ze liet zich op haar handen en knieën in het stro zakken, zwaaide mee met de bewegingen van de goederenwagen, voelde haar hartslag vertragen, en ze zou bijna hebben gedacht dat ze het had gedroomd, van die blauwe gloed, zou bijna hebben gedacht dat het nagloeien ervan op haar oogleden gewoon vermoeidheid, angst en de pijn was van een leven als vluchteling dat voor haar open lag. Bijna.

‘Och, wat ben jij, kleintje?’ mompelde ze. ‘Waar kom je vandaan?’

Ze was zelf niet speciaal, niet slim. Ze was klein, als een vogeltje, met een smal, spits gezicht en haar dat zo bruin en grof was als droog gras. Ze wist dat ze niet belangrijk was, dat kreeg ze al te horen sinds ze een klein meisje was. Als haar ziel in de volgende wereld aan Jezus toebehoorde, behoorde haar lichaam in deze toe aan ieder die het wilde voeden, kleden en onderdak geven. Zo zat de wereld gewoon in elkaar. Maar terwijl de koude regen langs de open zijkant van de wagen kletterde en stroomde, en ze de baby dicht tegen zich aan hield, en de uitputting zich voor haar opende als een deur naar de duisternis, was ze verrast door wat ze voelde, hoe plotseling het kwam, hoe ongecompliceerd en fel. Het voelde als woede en het was zo opstandig als woede, maar het wás geen woede. Ze had nog nooit in haar leven iets vastgehouden wat zo hulpeloos was en zo onvoorbereid op de wereld. Ze begon te huilen. Ze hilde om de baby en hilde om zichzelf en om wat ze niet ongedaan kon maken, en na een tijdje, toen ze helemaal leeggehuild was, hield ze de baby gewoon vast en staaarde ze naar buiten, naar de regen.

Eliza Mackenzie Grey. Dat was haar naam, fluisterde ze tegen de baby, steeds maar weer, alsof het een geheim was. Ze voegde er niet aan toe: *Mackenzie vanwege mijn vader, een goede man die te snel door de Heer is gehaald.* Ze zei niet: *Grey vanwege de man met wie mijn mama daarna is getrouwd, een man zo lang als mijn vader, zo knap als de duivel met een viool, die mooie praatjes verkocht waar mama dol op was, dacht ze, maar hij was niet hetzelfde als zijn praatjes.* De charme van die man was al een paar weken na de huwelijksnacht in drank opgelost, totdat de flessen onder hun voeten rolden in hun schamele huurhuisje in het noorden, in Leicester, en hij was Eliza 's ochtends ruw gaan behandelen op een manier die ze, omdat ze nog maar een meisje was, niet begreep, en waarmee hij haar pijn deed en haar een beschaamd gevoel gaf. Toen ze als dertienjarige als dienstmeisje werd verkocht, was het haar moeder die haar verkocht, haar moeder die haar naar de bemiddelingsinstantie stuurde, met droge ogen en lippen zo wit als de dood, omdat ze er alles voor over had om haar maar uit de buurt van die man te krijgen.

En nu lag deze andere man – haar werkgever, een telg uit een suikerfamilie, met zijn mooie vesten, zijn zakhorloges en zijn gemanicuurde bakkebaarden, die haar bij zich had geroepen in zijn werkkamer en haar had gevraagd hoe ze heette, hoewel ze tegen die tijd al twee jaar in het huis werkte,

en die twee avonden geleden zachtjes op haar deur had geklopt met een kaars op zijn schoteltje, die zachtjes was binnengekomen en de deur achter zich had dichtgedaan voordat ze uit bed kon komen, voordat ze zelfs maar kon vragen wat er aan de hand was – nu lag hij dood, mijlenver weg, op de vloer van haar kamer in een poel van zwart bloed.

Dood door haar eigen hand.

In het oosten begon de lucht bleek te worden. Toen de baby van de honger begon te huilen, haalde Eliza het enige voedsel dat ze had tevoorschijn, een korst brood in een zakdoek. Ze kauwde een klein stukje tot een brij en gaf het vervolgens aan de baby. Hij zoog er hongerig op, met grote ogen, en hij keek de hele tijd in die van haar. Zijn huid was zo bleek dat ze de blauwe aderen eronder kon zien liggen. Daarna kroop ze naar de dode moeder toe, en uit de onderrok van de moeder haalde ze een bundeltje bankbiljetten van één pond en een buideltje met muntgeld, en met veel moeite trok ze de bovenkleding van de moeder uit. Er lag een leren koord naast haar hals met twee zware zwarte sleutels eraan. Die liet Eliza liggen. De mauvekleurige rokken waren lang, en ze moest ze bij de taille oprollen om ze te laten passen en ze mompelde een gebedje voor de dode toen ze daarmee klaar was. De dode vrouw was zacht en had een vol figuur, alles wat Eliza niet was, en ze had dik zwart haar, maar er zaten littekens op haar borsten en ribben, gegroefd en gebobbeld, niet als brandwonden en ook niet als pokken, meer alsof de huid op die manier was gesmolten en weer gestold, en Eliza probeerde zich liever niet in te denken waardoor ze waren veroorzaakt.

De nieuwe kleren waren zachter dan haar eigen kleren, verfijnder. In het licht van de vroege ochtend, toen de goederentrein afremde bij een kleine spoorwegovergang, sprong ze eruit met de baby in haar armen, en liep ze terug over het spoor naar de eerste halte die ze tegenkwam. Dat was een dorp dat Marlowe heette, en omdat die naam net zo geschikt was als welke andere ook, noemde ze de baby ook Marlowe, en in het enige pension naast de oude pleisterplaats betaalde ze voor een kamer, en ze ging op de schone lakens liggen zonder ook maar haar laarzen uit te doen, met het kindje warm en zacht tegen haar borst, en samen slapen en slapen ze.

In de ochtend kocht ze een derdeklastreinkaartje naar Cambridge, en vandaaruit gingen zij en de baby naar het zuiden, naar King's Cross, de rook van het duisterste deel van Londen in.

Het geld dat ze had gestolen, raakte op. In Rotherhithe verspreidde ze een verhaal dat haar jonge echtgenoot was omgekomen bij een ongeluk met een kar en dat ze op zoek was naar werk. In Church Street vond ze werk en onderdak bij een herberg van een veerman en zijn vrouw, en daar was ze een tijdje gelukkig. Ze vond het niet erg om hard te werken, de vloeren te schrobben, de potten te stapelen, de bloem en de suiker uit de vaten te wegen en te zeven. Ze kwam er zelfs achter dat ze goed was in hoofdrekenen. En op zondag nam ze de baby altijd mee, helemaal door Bermondsey naar Battersea Park, naar het lange gras daar, waar de Theems nog net te zien was door de mist heen, en samen stapten ze met blote voeten spetterend door de plassen en gooiden stenen naar de ganzen terwijl haveloze figuren als kaarslicht op de paden flakkerden. Tegen die tijd was bijna te zien dat ze zwanger was en maakte ze zich voortdurend zorgen, want ze wist dat ze in verwachting was van het kind van haar oude werkgever, maar op een ochtend toen ze boven de pispot gehurkt zat, werd ze bevangen door een hevige kramp en kwam er iets roods en glibberigs naar buiten en, hoeveel pijn het haar ook deed, dat was het dan.

Toen werd ze op een broeierige avond in juni op straat staande gehouden door een vrouw. De stank van de Theems hing zwaar in de lucht. Eliza werkte tegen die tijd als wasvrouw in Wapping, waar ze nauwelijks genoeg verdiende om te eten, zodat de baby en zij onder een viaduct moesten slapen. Haar sjaal was versleten, haar dunne knokige handen zaten onder de vlekken en waren rood van de zweren. De vrouw die haar staande hield, was enorm, bijna een reuzin, met de schouders van een worstelaar en dik zilverkleurig haar in een vlecht op haar rug. De ogen van de vrouw waren klein en zwart als de opgewreven knopen van een degelijk paar laarzen. Haar naam, zei ze, was Brynt. Ze sprak met een plat Amerikaans accent. Ze zei dat ze wist dat ze er angstaanjagend uitzag, maar Eliza en de baby hoefden niet bang te zijn, want wie had er nu niet de een of andere afwijking, hoezeer die misschien ook verborgen was, en was dat niet het wonder van Gods hand in de wereld? Ze had jarenlang op kermissen gewerkt, ze kende het effect dat ze op mensen kon hebben, maar op dit moment volgde ze de eerwaarde heer Walker die nu in het Turk's Head Theatre verbleef en vergeef haar dat ze zo vrijpostig was, maar was Eliza al verlost?

En toen Eliza niet antwoordde maar alleen zonder iets te zeggen omhoog staarde, vouwde die enorme vrouw, Brynt, de plooi van Eliza's sjaal opzij om

naar het gezichtje van de baby te kijken, en plotseling voelde Eliza angst, alsof Marlowe zichzelf misschien niet was, misschien niet helemaal goed was, en ze trok hem weg. Maar het was gewoon de baby, die slaperig glimlachend opkeek. Dat was het moment waarop Eliza de tatoeages zag die overal op de handen van de grote vrouw zaten, en die verdwenen naar boven, haar mouwen in, als een zeeman die net was aangekomen vanuit Oost-Indië. Zich verstrengelende wezens, met monsterlijke gezichten. Er zat ook een tatoeage op de keel van de vrouw, alsof haar hele lichaam misschien wel ingekleurd was.

‘Wees niet bang,’ zei Brynt.

Maar Eliza was niet bang; ze had gewoon nog nooit zo iets gezien.

Brynt leidde haar door de mist door een steeg en over een druipende binnenplaats naar een vervallen theater dat een eindje over de modderige rivier heen hing. Binnen was alles rokerig en donker. Het vertrek was nauwelijks groter dan een spoorwagen. Ze zag de eerwaarde heer Walker in hemdsmouwen en gilet over het kleine podium lopen, met het kaarslicht dat op zijn gezicht speelde, terwijl hij een menigte zeelui en tippelaarsters toesprak over de Apocalyps die aanstaande was. Toen de preek was afgelopen begon hij zijn elixirs, zijn smeersels en zijn balsems te slijten. Later werden Eliza en de baby meegenomen naar de plek waar hij achter een gordijn zat, waar hij zijn voorhoofd en hals bette. Het was een magere man, eigenlijk nauwelijks groter dan een jongen, maar zijn haar was grijs, zijn ogen waren stokoud en stralend, en zijn zachte vingers trilden terwijl hij de dop van zijn laudanum losschreefde.

‘Er is maar één Boek van Christus,’ zei hij zacht. Hij hief een benevelde, bloeddoorlopen blik op. ‘Maar er zijn net zo veel soorten christenen als er mensen zijn die ooit op deze aarde hebben rondgelopen.’

Hij maakte een vuist en daarna spreidde hij zijn vingers breed.

‘De velen uit de ene,’ fluisterde hij.

‘De velen uit de ene,’ herhaalde Brynt, alsof het een gebed was. ‘Deze twee hebben nergens onderdak, Eerwaarde.’

De predikant gromde en zijn ogen werden glazig. Het was alsof hij alleen was, alsof hij Eliza helemaal was vergeten. Zijn lippen bewogen geluidloos.

Brynt leidde haar weg aan haar elleboog. ‘Hij is nu gewoon even moe,’ zei ze. ‘Maar hij mag je wel, schatje. Zowel jou als de baby. Heb je behoefte aan een slaapplek?’

Ze bleven. Eerst alleen maar voor die nacht, en vervolgens de hele dag, en daarna tot het einde van de week. Hoe Brynt met de baby omging beviel haar, en het waren tenslotte alleen Brynt en de predikant, waarbij Brynt het zware werk verrichtte, de predikant zijn elixirs mengde in het krakende oude theater, *van gedachten wisselend met God via een gesloten deur*, zoals Brynt altijd zei. Eliza had gedacht dat Brynt en de predikant minnaars waren, maar al snel begreep ze dat de predikant geen belangstelling voor vrouwen had. Toen ze dit zag, voelde ze onmiddellijk een enorme opluchting. Ze deed de was en haalde water en deed zelfs een deel van het koken, hoewel Brynt elke avond een gezicht trok bij de geuren uit de pan, en Eliza veegde ook de hal uit, hielp de kaarsen van het podium bij te knippen en bouwde dagelijks de banken op uit planken en bakstenen.

Het was oktober toen twee figuren het theater binnenkwamen, de regen van hun overjassen vegend. De langste van de twee streek met zijn hand over zijn druipende baard, zijn ogen verborgen onder de rand van zijn hoed. Maar toch herkende ze hem. Het was de man die haar met zijn honden had opgejaagd, in Suffolk. De vader van haar overleden werkgever.

Ze kromp ineen bij het gordijn en probeerde zich onzichtbaar te maken. Maar ze kon haar ogen niet van hem afhouden, hoewel ze zich dit moment al had voorgesteld, er zo vaak over had gedroomd, en nachten achter elkaar badend in het zweet wakker was geworden. Ze keek toe, niet in staat zich te bewegen, hoe hij om de menigte heen liep en de gezichten bestudeerde, en het was net alsof ze gewoon maar stond te wachten tot hij haar vond. Hij voegde zich weer bij zijn metgezel aan de achterkant van het theater, knoopte zijn lange overjas los en haalde er een gouden zakhorloge aan een ketting uit, alsof hij misschien te laat voor een afspraak was, en toen liepen ze met zijn tweeën weer terug de troebele duisternis van Wapping in, en Eliza kon weer ademen, ongedeerd.

‘Wie waren dat, kind?’ vroeg Brynt later, met haar lage bromstem, terwijl het licht van de lamp over haar getatoeëerde knokkels speelde. ‘Wat hebben ze je aangedaan?’

Maar ze kon het niet zeggen, kon niet vertellen dat zij het was die hún iets had aangedaan, en ze kon alleen maar de baby dicht tegen zich aan drukken en huiveren. Ze wist dat het geen toeval was, wist op dat moment dat hij nog steeds naar haar op jacht was, altijd naar haar op jacht zou blijven. En het goede gevoel dat ze hier had gekend, met de predikant en met Brynt,

was verdwenen. Ze kon niet blijven, niet bij hen blijven. Het zou niet juist zijn.

Maar ze vertrok niet, niet meteen. En op een grijze ochtend, toen ze de wasteil over Runyan's Court droeg, kwam ze Brynt tegen, die uit haar grote rokken een opgevouwen vel papier haalde en het aan haar overhandigde. Er lag een dronkenlap in de drek te slapen. Er hing wasgoed aan de lijn. Eliza vouwde het papier open en zag haar eigen beeltenis naar haar staren.

Het kwam uit een advertentie in een krant. Er was een beloning uitgelopen voor het aanhouden van een moordenaar.

Eliza, die niet kon lezen, vroeg alleen maar: 'Staat me naam d'rop?'
'Och, schatje,' zei Brynt zachtjes.

En toen vertelde Eliza het haar, vertelde haar alles, zomaar daar op de sombere binnenplaats. In het begin kwam het er met horten en stoten uit, en daarna in een ontzettende stortvloed, en ze merkte terwijl ze sprak dat het een opluchting was, dat ze niet had beseft hoe moeilijk het was geweest om het geheim te houden. Ze vertelde over de man in zijn nachthemd, met het kaarslicht in zijn ogen, de hunkering die erin lag, en de manier waarop het pijn deed en maar steeds pijn bleef doen totdat hij klaar was, en dat zijn handen naar lotion hadden geroken en dat ze met veel pijn op de tast op zoek was gegaan op haar dressoir en... iets had gevoeld, iets scherp onder haar vingers, en hem ermee had gestoken, en pas had gezien wat ze had gedaan nadat ze hem van zich af had geduwd. Ze had ook verteld over de goederenwagen en de lantaarn die geen lantaarn was, en hoe de baby haar die eerste avond had aangekeken, en ze vertelde zelfs over het feit dat ze de dode moeder de bankbiljetten, en de mooie kleren van haar stijver wordende lichaam had afgenomen. En toen ze klaar was, zag ze hoe Brynt haar wangen bol blies en met haar hele gewicht op een omgekeerde emmer ging zitten met haar grote knieën hoog opgetrokken, haar buik die voor haar uit rolde en haar ogen dichtgeknepen.

'Brynt?' vroeg ze, plotseling bang. 'Is het een heel grote beloning die ze uitloven?'

In antwoord daarop hief Brynt haar getatoeëerde handen en staarde van de ene naar de andere alsof ze daar een raadsel probeerde te ontdekken. 'Ik zag het al aan je,' zei ze stiller, 'de allereerste dag dat ik je daar zag op straat. Ik kon zien dat er iets was.'

'Is het een heel grote beloning, Brynt?' vroeg ze nogmaals.

Brynt knikte.

‘Wat ben je van plan te doen? Ga je het aan de predikant vertellen?’

Brynt keek op. Ze schudde langzaam haar enorme hoofd. ‘Deze wereld is heel groot, schatje. Er zijn mensen die denken dat als je maar ver genoeg rent, je aan alles kunt ontsnappen. Zelfs aan de fouten die je hebt gemaakt.’

‘Is... is dat wat jij ook denkt?’

‘Ach, ik ben nu al achttien jaar aan het rennen. Je kunt niet aan jezelf ontsnappen.’

Eliza veegde over haar ogen en ging met de binnenkant van haar pols langs haar neus. ‘Ik deed het niet met opzet,’ fluisterde ze.

Brynt knikte naar het papier in Eliza’s hand. Ze maakte aanstalten om te gaan, en toen bleef ze weer staan.

‘Soms verdienen die klootzakken het gewoon,’ zei ze fel.

Ondertussen groeide de levendige Marlowe. Hij had zwart haar, maar zijn huid bleef griezelig wit, met een opvallende, ongezonde bleekheid, alsof hij nooit zonlicht had gekend. Maar hij groeide op tot een lieve dreumes, met een glimlach die een portemonnee kon openen en ogen zo blauw als de hemel van Suffolk. Maar soms zat er nog iets anders in hem, een bepaald temperament, en toen hij ouder werd, kon Eliza hem soms zijn gezicht zien vertrekken in een woede-uitbarsting, en stampvoeten wanneer hij zijn zin niet kreeg, en dan vroeg ze zich af wat voor soort duivel er in hem zat. Op zulke momenten gilte en brulde hij, en greep hij alles wat er maar in de buurt was, een stukje steenkool, een inktpot, wat dan ook, en smeed het aan stukken. Brynt probeerde haar duidelijk te maken dat dit normaal was voor een kind, dat kinderen van twee jaar allemaal door die fase gingen, dat er niets met hem aan de hand was, maar Eliza was er niet zo zeker van.

Want er was die ene avond in St. Georges Street toen hij iets wilde – wat was het ook weer, een stokje zoethout in een etalage? – en Eliza, die misschien moe was, of gewoon verstrooid, had ferm ‘nee’ tegen hem gezegd en hem aan de hand weggesleept door de menigte heen. Er was een brede kasseientrap die omlaag leidde naar Bolt Alley en ze sleepte hem erheen. ‘Ik wil hebben! Ik wil hebben!’ riep hij. Hij had haar toen heel boos aangekeken, met heel veel duisternis en gif. En ze had een hitte in haar handpalm en vingers voelen opwellen waar ze die van hem vast had, en ze was midden op de stenen trap in het zwak gele licht van een gaslamp boven zich blijven

staan, en had gezien dat datzelfde blauwe schijnsel weer uit hem kwam, en er trok een ondraaglijke pijn door haar hand. Marlowe keek naar haar, woedend, en zag haar gezicht vertrekken van de pijn. En ze had gegild en hem weggeduwd, en daar in de schaduw stond een figuur in een mantel, onder aan de stenen trap, en die draaide zich om en staaarde omhoog naar hen, zo stil en onbeweeglijk als een zuil van duisternis, maar er was geen gezicht, alleen rook, en ze had gehuiverd toen ze het zag...

Maar toen was Marlowes woede weer weg, het blauwe schijnsel was weg. Hij tuurde omhoog naar haar vanaf de plek waar hij in de drek was gevallen, verward en angstig, en hij begon te huilen. Ze legde haar hand op haar borst, wikkelde hem in haar sjaal en trok het kind dicht tegen zich aan met haar goede arm, praatte zacht en lief tegen hem, voelde zich zowel beschaamd als bang, en keek om zich heen, maar het ding op de trap onder haar was verdwenen.

Toen was Marlowe zes en ze waren het theater in Wapping kwijtgeraakt omdat ze de huur niet meer konden betalen, en nu woonden ze met zijn allen in een naargeestige kamer in een zijstraat van Flower and Dean Street, in Spitalfields, maar het scheen haar toe dat Brynt misschien ongelijk had gehad, dat het uiteindelijk misschien toch wel mogelijk was om aan je fouten te ontsnappen. De advertenties waren al twee jaar niet meer in de kranten verschenen. Vanaf Spitalfields sjokte Eliza de hele weg naar de Theems om bij laagtij in het dikke, diepe, plakkerige slib van de rivier te juttten naar waardevolle spullen, omdat Brynt te zwaar was om het te doen, en Marlowe nog veel te jong. Maar hij rende mee met de kolenkarren door de mistige straten, waar hij de stukjes steenkool van de kinderkopjes opraapte, en onder de benen van de paarden door gleed en de met ijzer beklede wielen ontweek, terwijl Brynt achter de verkeerspaaltjes met bezorgde blik naar hem stond te kijken. Eliza vond weinig fijn aan Spitalfields, het was er duister en onguur, maar ze vond het wel mooi hoe Marlowe er wist te overleven, hoe stoer hij was, de manier waarop hij goed leerde opletten, zijn grote ogen donker van alles wat hij had geleerd. En soms klom hij 's nachts nog steeds op de van ongedierte vergeven matras naast haar, en ze luisterde hoe zijn hart heel snel klopte en het was zoals het eerder was geweest, toen hij nog een baby was, ongecompliceerd en lief en goed.

Maar dat was niet altijd zo. In het voorjaar van dat jaar had ze hem gehurkt aangetroffen in een van afval vergeven steegje dat uitkwam op Thrawl Street,

waar hij zijn linkerpols in zijn rechterhand hield, en dat schijnsel kwam weer uit zijn handen, zijn keel en zijn gezicht, net zoals jaren geleden. Het schijnsel was blauw en drong door de mist heen. Toen hij zijn hand wegnam, was zijn huid heel even aan het bubbelen en stromen. Daarna werd hij weer zo glad als altijd. Eliza slaakte zonder dat ze het kon tegenhouden een kreet, en Marlowe draaide zich schuldbewust om, trok zijn mouw omlaag, en daarmee was het schijnsel meteen weg.

‘Mama...?’ vroeg hij.

Ze waren alleen in dat steegje, maar ze kon de zijdekarren op nog geen tien stappen van hen vandaan horen kraken in de van mist vergeven straat daarachter, en het gebrul en geschreeuw van mannen bij hun ventkarren.

‘Och, mijn hart,’ mompelde ze. Ze knielde naast hem en wist niet zeker wat ze verder nog moest zeggen. Het leek haar dat hij zich die dag waarop hij haar hand had gebrand niet kon herinneren. Of hij nu wel of niet beseftte wat hij deed, dat wist ze niet, maar ze begreep wel dat het op deze wereld niet goed was om anders te zijn. Dat probeerde ze aan hem uit te leggen. Ze zei dat iedere persoon twee lotsbestemmingen krijgt van God en dat het in dit leven de taak van een persoon is om te kiezen tussen de ene of de andere. Ze keek naar zijn gezichtje en zijn witte wangen in de kou en zag zijn zwarte haar lang over zijn oren vallen en ze voelde een overweldigend verdriet.

‘Je hebt altijd een keuze, Marlowe,’ zei ze. ‘Begrijp je wat ik zeg?’

Hij knikte. Maar ze had het idee dat hij het helemaal niet begreep.

Toen hij sprak, was zijn stem weinig meer dan gefluister. ‘Is het slecht, mama?’ vroeg hij.

‘Och, schatje. Nee.’

Hij dacht even na. ‘Omdat het van God komt?’

Ze kauwde op haar lip. En ze knikte.

‘Mama?’

‘Ja.’

‘En als ik nu eens niet anders wil zijn?’

Ze zei tegen hem dat hij nooit bang moest zijn voor wie hij was, maar dat hij het moest verbergen, dit blauwe schijnsel, wat het ook was. *Zelfs voor de predikant? Ja. Zelfs voor Brynt? Zelfs voor Brynt.* Ze zei dat het doel ervan hem na verloop van tijd duidelijk zou worden, maar dat er tot die dag mensen zouden zijn die het voor hun eigen doeleinden zouden gebruiken. En vele anderen die er bang voor zouden zijn.

Dat was het jaar waarin de predikant bloed begon op te hoesten. Een dokter in Whitechapel zei dat een droger klimaat hem zou kunnen helpen, maar Brynt boog alleen haar hoofd, en stormde de mist in naar buiten. De predikant was als jongen uit een Amerikaanse woestijn gekomen, legde ze later boos uit, en het enige wat hij nu nog wilde, was terugkeren naar de woestijn om dood te gaan. Terwijl ze langzaam door de door gaslampen verlichte nachten zwierven, zag zijn gezicht er grijzer uit, zijn ogen steeds geler, totdat hij zelfs niet meer deed alsof hij zijn elixirs mengde en gewoon pure whisky verkocht, en aan iedereen die wilde luisteren vertelde dat die was gezegend door een heilige man uit de Zwarte Heuvels van Agrapur, hoewel Eliza niet het idee had dat het zijn klanten kon schelen, en zelfs deze leugen vertelde hij vermoeid, niet met overtuiging, als een man die niet meer in zijn eigen waarheid geloofde, of hun waarheid of welke waarheid dan ook.

De predikant zakte op een avond in elkaar in de regen, terwijl hij ziekelijk op een kist heen en weer zwaaide, terwijl hij tegen voorbijgangers op Wentworth Road riep dat hun ziel verlost moest worden, en Brynt droeg hem in haar armen terug naar de vervallen woonkazerne. De regen kwam op diverse plekken binnen door het dak, het behang was al lang geleden afgebladderd en er groeide een vacht van schimmel om het venster heen. Het was op de zevende dag van zijn getier in die kamer dat Eliza en Marlowe een zacht geklop op hun deur hoorden, en ze stond op en deed open, omdat ze dacht dat het misschien Brynt was, maar in plaats daarvan zag ze een vreemde man staan.

Een corona van grijs licht van de overloop achter hem lag als een halo om zijn baard en de randen van zijn hoed, zodat zijn ogen verloren gingen in de schaduw toen hij sprak.

‘Juffrouw Eliza Grey,’ zei hij.

Het was geen onvriendelijke stem, bijna zachtaardig, het soort stem waarvan ze zich voorstelde dat die misschien van een opa in een verhaal voor kinderen kwam.

‘Ja,’ zei ze langzaam.

‘Is Brynt terug?’ riep Marlowe. ‘Mama? Is het Brynt?’

Toen nam de man zijn hoed af en draaide hij zijn gezicht opzij om langs haar heen te kijken, en plotseling ving ze een glimp van zijn gezicht op, het lange, rode litteken over het ene oog, de gemene trek die erin lag. Hij droeg een witte bloem in zijn revers. Ze wilde de deur dichtdoen, maar hij stak een

grote hand uit, bijna zonder inspanning, en liet zichzelf binnen, en daarna deed hij de deur achter zijn rug dicht.

‘We hebben nog niet kennisgemaakt, juffrouw Grey,’ zei hij. ‘Ik ben ervan overtuigd dat dat te zijner tijd zal worden rechtgezet. En wie mag dit zijn?’

Hij keek naar Marlowe, die daar midden in de kamer stond, met een bruin knuffelbeertje dicht tegen zijn borst. Die beer miste een oog en de vulling kwam uit een van de pootjes, maar het was de enige bezitting van de jongen. Hij staarde omhoog naar de vreemdeling met een neutrale uitdrukking op zijn bleke gezicht. Het was geen angst, nog niet. Maar ze zag dat hij aanvoelde dat er iets niet in de haak was.

‘Het is goed, liefde,’ zei ze. ‘Ga jij maar weer naar de predikant. Het is gewoon een heer die iets met me wil bespreken.’

‘Een heer,’ mompelde de man, alsof hij dat amusant vond. ‘En wie mag jij dan zijn, jongen?’

‘Marlowe,’ zei de jongen vastberaden.

‘En hoe oud ben je, Marlowe?’

‘Zes.’

‘En wie is dat daar op de matras daarachter?’ vroeg hij, en hij gebaarde met zijn hoed naar de predikant waar die lag te zweten in zijn delirium, met zijn gezicht naar de muur gekeerd.

‘De eerwaarde heer Walker,’ zei Marlowe. ‘Maar hij is ziek.’

‘Toe maar,’ zei Eliza snel, met haar hart in haar keel. ‘Ga maar bij de predikant zitten. Toe maar.’

‘Bent u een politieagent?’ vroeg Marlowe.

‘Marlowe,’ zei ze.

‘Nou, dat ben ik inderdaad, jongen.’ De man draaide zijn hoed om in zijn vingers, bestudeerde de jongen en daarna keek hij Eliza aan. Zijn ogen waren hard, klein en heel donker. ‘Waar is de vrouw?’ zei hij.

‘Welke vrouw?’

Hij hief zijn hand boven zijn hoofd tot Brynts lengte. ‘Die Amerikaanse. De worstelaar.’

‘Als u met haar wenst te spreken...’

‘Dat hoef ik niet,’ zei hij. Er stond een scheve stoel bij de muur en hij legde zijn hoed erop. Hij keek naar zijn weerspiegeling in het beslagen raam en bleef even staan terwijl hij met een hand over zijn snor streek. Daarna keek hij rond met een berekenende blik. Hij was gekleed in een groengeruit

pak, en zijn vingers waren bevekt met inkt, als die van een bankbeambte. De witte bloem, zag Eliza nu, was verwelkt.

‘Wat wilt u dan wel?’ vroeg ze, terwijl ze probeerde de angst uit haar stem te houden.

Daar moest hij om glimlachen. Hij schoof zijn jasje naar achteren en ze zag de revolver bij zijn heup. ‘Juffrouw Grey, er is een heer van enige twijfelachtige herkomst, die op dit moment in Blackwell Court verblijft, en die in heel Spitalfields navraag naar u heeft gedaan. Hij zegt dat u de ontvanger van een erfenis bent, en hij wenst u te vinden.’

‘Mij?’

Zijn ogen schitterden. ‘U.’

‘Dat kan niet kloppen. Ik heb nergens familie.’

‘Natuurlijk niet. U bent Eliza Mackenzie Grey, voorheen van Bury St. Edmunds, geregistreerd als voortvluchtig voor de wet vanwege de moord op een man – uw werkgever – dat klopt toch?’

Eliza voelde haar wangen kleuren.

‘Er staat een aanzienlijke beloning op uw hoofd. Hoewel er geen vermelding is van een kind.’ Hij keek naar Marlowe met een onleesbare uitdrukking. ‘Ik kan me niet zo goed voorstellen dat die heer hem ook zal willen. Ik kan wel ergens een passende aanstelling voor hem vinden. Als leerjongen ergens. Hem uit het werkhuis houden. Het zou veel beter zijn dan hier, met uw stervende predikant en zijn krankzinnige Amerikaanse.’

‘Brynt is niet krankzinnig,’ zei Marlowe vanuit de hoek.

‘Liefje,’ zei Eliza wanhopig, ‘ga jij even naar Cowett’s en vraag naar Brynt, goed? Zeg tegen haar dat de predikant vraagt of ze hier komt.’ Ze liep naar de deur om hem naar buiten te laten toen ze een holle klik hoorde, en ze verstijfde.

‘Stap eens weg van de deur, alsjeblieft, brave meid.’

De man had zijn revolver opgeheven in het zwakke grijze licht dat door het raam naar binnen lekte. Hij zette zijn hoed weer op.

‘Je lijkt niet echt op een moordenaar,’ zei hij. ‘Dat moet ik je nageven.’

Met zijn vrije hand had hij een stel dunne, vernikkelde handboeien uit zijn vestzak gehaald, en in een wip stond hij naast haar, greep haar ruw bij de arm, maakte de boeien vast aan haar rechterpols en stak zijn hand uit naar haar linker. Ze probeerde zich te verzetten.

‘Laat me...’ probeerde ze te zeggen.